

HEDMARK OG OPPLAND STATSADVOKATEMBETER

Innlandet politidistrikt

Deres ref.
19/39024 - 10

Vår ref.
24/1682 - 4 / JPB006

Dato
23. desember 2025

INSPEKSJON AV INNLANDET POLITIDISTRIKTS PRIORITERINGER I STRAFFESAKSBEHANDLINGEN – OPPFØLGING

I. Innledende bemerkninger

Som kjent gjennomførte vi høsten 2024 inspeksjon av Innlandet politidistrikts prioriteringer i straffesaksbehandlingen, herunder rutiner og prosesser ved Felles straffesaksinntak (FSI).

Inspeksjonen kom i stand som følge av innledet fagledelsessamarbeid i 2022 mellom Agder statsadvokatembeter, Vestfold, Telemark og Buskerud statsadvokatembeter og Hedmark og Oppland statsadvokatembeter. Samtlige tre embeter gjennomførte inspeksjon av FSI ved deres underliggende politidistrikter etter samme mal. Det ble utarbeidet individuelle inspeksjonsrapporter, men med en felles del der vi sammenlignet funn.

Bakgrunnen for inspeksjonen var at kapasiteten til å etterforske saker var under sterkt press ved politidistriktene, samtidig som oppklaringsprosenten var bekymringsfull lav. Vi anså det derfor som hensiktsmessig å få oversikt over prioriteringene som ble gjort ved FSI, herunder hvilke saker som ble etterforsket og påtaleavgjort der og hvilke saker som ble satt ut til etterforskning ved GDE-ene.

Utfordringene knyttet til oppklaringsprosent og kapasiteten til å etterforske saker har fortsatt å være vår største bekymring – og ikke minst en nasjonal utfordring – i 2025. Vi har derfor ønsket å følge opp inspeksjonen fra i fjor.

Oppfølgingen har bestått i å innhente en oppdatert redegjørelse fra politidistriktet (pkt. II), studere statistikk for 2024 og 2. halvår 2025 (pkt. III), samt gjennomgå et mindre antall henlagte saker (pkt. IV).

II. Politidistriktets redegjørelse

2.1 Innledning

Ved brev herfra av 31. oktober d.å. ble politidistriktet bedt om å gi:

Postadresse: Postboks 4457 2326 Hamar	Besøksadresse: Østregate 61 2317 Hamar	Telefon: 62 53 42 40	E-post: postmottak.heop@statsadvokatene.no
--	---	--------------------------------	--

- En kort redegjørelse for større endringer siden inspeksjonen knyttet til hvordan FSI er organisert og driftes i politidistriktet, herunder oppdatert informasjon om:
 - Antall faste ansatte – fordelt på påtalejurister, sivile og politiansatte (seksjonsleder, PEL og etterforskere)
 - De ovennevntes tilgjengelighet (f.eks. 24/7, 16/7, hverdager, kveld og helg)
- Kommentarer til endringer (positive og negative) i forhold til resultatene fra inspeksjonen

Politidistriktet gav sin redegjørelse i brev av 19. november d.å. Denne vil bli gjengitt i det følgende.

2.2 Endringer ved FSI siden inspeksjonen

Politidistriktet har opplyst følgende:

«Det har ikke vært noen større endringer i selve organiseringen og driften av FSI siden forrige inspeksjonen.

Når det gjelder kapasitet anmerkes følgende:

Det er ikke gjort noen større endringer siden inspeksjonen relatert til påtalesfunksjonen. Det er fortsatt sterkt fokus på god og tett samhandling mellom PEL og PÅL og det fungerer svært godt. Påtalesfunksjonen bemannes med politiadvokater hovedsakelig fra Påtaleavsnitt Midt. Det er en viss rullering, dvs. man er ved FSI minst ett år, flere er blitt ved FSI utover et år. Antall påtalejurister ved FSI er økt til fem. I dagens struktur er det ikke rom for å øke ytterligere. Grunnet fødselspermisjon og at to politiadvokater er tillitsvalgte er noe effektivitet skadelidende. Ved fravær av et visst omfang, setter andre påtalejurister inn ved FSI. Effektiviteten har derfor vært noe lavere i perioder. Det har i perioder oppstått restanser i straffesakene som påtaleavgjøres ved FSI, men restansene tas ganske raskt ned. Målet er å styrke påtalesfunksjonen ved FSI mer permanent.

FSI har i 2025 hatt turnover blant etterforskerne og det er vanskelig å rekruttere nye etterforskere. Sommeren 2025 hadde FSI tre PHS B3-studenter som sommervikarer. Disse er videreført utover høsten slik at de har helgevakter når FSI eller distriktet ikke klarer å fylle opp med etterforskere i helger. Planen er at disse videreføres også fra nyttår og til sommeren 2026.»

2.3 Faste ansatte og deres tilgjengelighet

Politidistriktet har opplyst følgende:

«Pr 17. november 2025 er bemanningen ved FSI slik:

- 5 påtalejurister. Alle er midlertidig ansatte.
- 6 politifaglige etterforskningsledere. (På grunn av turnover ikke fulltallige før 1. mars 2026)
- 2 etterforskere ved fagmottak straffesakshenvendelser (4 stillingshjemler)
- 4 etterforskere (avhør). FSI har 6 stillingshjemler for etterforskere. Fra 1. januar 2026 kun to faste etterforskere på grunn av permisjoner. Rekruttering forsøkes.
- 2 stillinger til straffesaksstøtte (sivile stillinger)
- 1 seksjonsleder

[...]

FSI er hver dag betjent fra kl. 0730 til kl. 2300. Påtalejuristene jobber samme turnus som sist. Når FSI er stengt har vi egen liste med vaktjourhavende politiadvokat. Det skal være både PEL og PÅL i tjeneste når FSI er betjent. Enkeltvakter for etterforskere og PEL avsluttes tidligere (kl. 2030 eller kl. 2100) på grunn av hull i turnuslisten. Fra 1. desember 2025 har FSI fem PEL i turnus. Fra 1. februar 2026 har FSI 4 PEL. Helgevaktene forsøkes fylt opp med overtid, men ordinære tjenestesett mandag tom fredag blir

utfordrende fra desember. Vakante helgevakter fylles med overtidssett hver 3. helg. Rekruttering av PEL pågår.

Det har vært mangel på etterforskere siden tidlig våren 2025. Etterforskerne dekker i utgangspunktet dagtjeneste og kveldstjeneste fra mandag til og med fredag, samt dagsett lørdag og søndag (som tidligere). Fra og med 1. januar 2026 er foreløpig tilgjengelige etterforskere lagt kun til dagsett kl. 0800-1530/1600 gjennom hele uken inntil nye etterforskere tiltrer i ledige stillinger.

Straffesaksstøtte ved FSI har kun dagtjeneste kl. 0800-1530.»

2.4 Dagens resultater sammenlignet med resultatene fra inspeksjonen

Politidistriktet har opplyst følgende:

«Bemanning er den samme når det gjelder påtalejurister og den er fortsatt sårbar. Andelen av saker avgjort på FSI er gått noe ned. Det er få endringer utover at FSI har fått større utfordringer med å opprettholde sin kapasitet i det vesentligste på grunn av ikke styrket bemanning, turnover og krevende rekrutteringsprosesser, samt fravær knyttet til fagforeningsarbeid både blant PÅL og PEL.

Et av tiltakene i OP Presens er å styrke FSI. Det settes nå ned en arbeidsgruppe som skal utrede forslag til hvordan vi kan øke kapasiteten ved FSI i dagens struktur.

I politidistriktets OU-prosjekt er det en målsetting å permanent styrke FSI.»

III. Statistikk for 2024 og 1. halvår 2025

3.1 Innledning

Vi har studert relevante tall for 2024 og 1. halvår 2025. I det følgende vil det bli redegjort for disse.

3.2 Saker som ble påtaleavgjort ved FSI

De saker som ble påtaleavgjort ved FSI utgjorde noe over halvparten av politidistriktets totalportefølje:

	2024	1. halvår 2025
Avgjort ved FSI	10 760	4 824
Avgjort totalt i politidistriktet	20 414	8 827
FSIs andel av totalporteføljen	53 %	55 %

Figur 1

Dette er en økning i forhold til 2023 (30 %) og 1. halvår 2024 (opp mot 50 %),¹ hvilket er en ønsket og positiv utvikling.

De positive påtalevedtak fordelte seg slik:

¹ Jfr. inspeksjonsrapporten s. 38.

	2024	1. halvår 2025
040 Forelegg	2 445	1 091
041 Siktelse (tilståelsesdom)	311	137
042 Tiltalebeslutning	9	6
043 Påtaleunntatelse	126	39
044 Konfliktråd	7	8
Sum	2 898	1 281

Figur 2

Henleggelsesvedtakene fordelte seg på følgende måte:

	2024	1. halvår 2025
010 HENL FORHOLDET IKKE STRAFFBART	113	30
014 HENL MANGL OPPL OM GJ MANN	5	10
014 Henl mangl oppl om gj person	5 148	2 384
015 HENL PGA FORELDELSE	1	0
016 AVGJORT UTENFOR STRAFFESAK	427	403
017 HENL MANGEL PÅ BEVIS	6	1
022 HENL IKKE RIM GR UNDERSØKE	381	138
024 Avvist Økokrim påtinstr § 35-4	1	0
025 HENL MANGL SAKSBEH KAPASITET	0	1
025 Henl uforholdsm ressursbruk	459	223
026 HENLAGT SOM ÅPENBAR GRUNNLØS	2	1
028 HENLAGT, INTET STRAFFB. FORH.	14	1
050 HENL ANM. FORH IKKE STRAFFBART	19	3
051 HENL MIST UNDER 15 ÅR	10	3
058 HENL BEVISETS STILLING	448	150
061 HENL ANDRE LOVBESTEMTE GRUNNER	19	21
062 Henl bagatellmessig	2	0
064 HENL PGA MISTENKTES DØD	2	1
065 HENL TVIL OM TILREGNELIGHET	24	17
067 HENL PGA FORELDELSE	6	3
078 HENL MANGL SAKSBEH.KAPASITET	2	0
078 Henl uforholdsm ressursbruk	751	339
103 HENL INTET STRAFFB FORH BEVIST	73	28
106 HENL IKKE RIM GRUNN UNDERSØKE	354	173
159 HENL. MIS. U. 15 ÅR - B.VERNET	2	1
172 Henl overf forvaltn strpl §71c	5	0
182 Sendt utland rette vedkommende	4	0
Sum	8 278	3 931

Figur 3

Den andel som de positive påtalevedtak ved FSI utgjorde av henholdsvis FSI-porteføljen og totalporteføljen, holdt seg nokså stabil i den undersøkte periode:

	2024	1. halvår 2025
Andel av FSI-porteføljen	28 %	27 %
Andel av totalporteføljen	15 %	15 %

Figur 4

Andelen av FSI-porteføljen representerer en formidabel økning i forhold til andelen i 2023, som var på 11 %.²

Også den andel som henleggelsesvedtakene ved FSI utgjorde av henholdsvis FSI-porteføljen og totalporteføljen, holdt seg nokså stabil i den undersøkte periode:

	2024	1. halvår 2025
Andel av FSI-porteføljen	72 %	73 %
Andel av totalporteføljen	38 %	40 %

Figur 5

3.3 Henleggelse «fordi det ikke er rimelig grunn til å iverksette etterforsking», «på grunn av manglende saksbehandlingskapasitet» og «på grunn av manglende opplysninger om gjerningsperson»

Under inspeksjonen hadde vi særskilt fokus på følgende henleggelseskoder:

- «Henlagt fordi det ikke er rimelig grunn til å iverksette etterforsking» (kode 022/106)
- «Henlagt på grunn av manglende saksbehandlingskapasitet» (kode 025/078)
- «Henlagt på grunn av manglende opplysninger om gjerningsperson» (kode 014)

Det har vært naturlig å se nærmere på disse henleggelsene også i forbindelse med oppfølgingen.

Det samlede antall henleggelse etter de aktuelle henleggelseskoder fordelte seg slik:

	2024	1. halvår 2025
Ikke rimelig grunn	1022	487
Saksbehandlingskapasitet	1678	699
Ukjent gjerningsperson	5702	2656

Figur 6

Ser en nærmere på hvor stor andel politidistriktets henleggelsesvedtak med disse koder utgjorde av totalporteføljen, blir bildet slik:

	2024	1. halvår 2025
Ikke rimelig grunn	5 %	6 %
Saksbehandlingskapasitet	8 %	8 %
Ukjent gjerningsperson	28 %	30 %

Figur 7

For så vidt angår kapasitetshenleggelse ser vi en svak reduksjon i forhold til 1. halvår 2024, da andelen var på 9 %.³

Henleggelse ved FSI etter de aktuelle henleggelseskoder fordelte seg slik:

² Jfr. *ibid.*

³ Jfr. *ibid.*

	2024	1. halvår 2025
Ikke rimelig grunn	736	315
Saksbehandlingskapasitet	1 223	568
Ukjent gjerningsperson	5 169	2 396

Figur 8

Utviklingen fra 2023 til 2024 var som følger:⁴

- «Ikke rimelig grunn»: Økning fra 620 til 736 saker – dvs. ca. 19 %
- «Saksbehandlingskapasitet»: Økning fra 412 til 1 223 saker – dvs. ca. 197 %
- «Ukjent gjerningsperson»: Økning fra 3 823 til 5 169 saker – dvs. ca. 35 %

Ser en nærmere på hvor stor andel FSIs henleggelsesvedtak med disse koder utgjorde av totalporteføljen, blir bildet slik:

	2024	1. halvår 2025
Ikke rimelig grunn	4 %	4 %
Saksbehandlingskapasitet	6 %	6 %
Ukjent gjerningsperson	25 %	27 %

Figur 9

3.4 Klager over henleggelse «fordi det ikke er rimelig grunn til å iverksette etterforsking» og «på grunn av manglende saksbehandlingskapasitet»

Saker som er henlagt «fordi det ikke er rimelig grunn til å iverksette etterforsking» eller «på grunn av manglende saksbehandlingskapasitet», blir ofte påklaget.

Antallet henleggelsesvedtak med de aktuelle koder som politiet omgjorde selv, var som følger:

	2024	1. halvår 2025
Ikke rimelig grunn	8	4
Saksbehandlingskapasitet	4	0

Figur 10

Antallet henleggelsesvedtak som ble omgjort at statsadvokat var noe lavere:

	2024	1. halvår 2025
Ikke rimelig grunn	3	0
Saksbehandlingskapasitet	8	1

Figur 11

IV. Statsadvokatembetets undersøkelser av saker som ble henlagt i september 2025

4.1 Innledning

Som en del av inspeksjonen gjennomgikk vi et utvalg av henleggelsesvedtakene som ble truffet i mars 2024. Utvalget var fordelt mellom ulike sakstyper, ulike påtalejurister og ulike påtaleavgjørelser. Saksgjennomgangen avdekket ikke vesentlige avvik. Vårt klare inntrykk

⁴ Jfr. *op.cit.* s. 41.

var at henleggelsespraksis – både beslutningen om henleggelse og med hvilken begrunnelse – i all hovedsak var i tråd med gjeldende regler.

I forbindelse med oppfølgingen av inspeksjonen har vi gjennomgått 30 saker henlagt i september d.å. – den ene halvpart «fordi det ikke er rimelig grunn til å iverksette etterforskning» og den andre «på grunn av manglende saksbehandlingskapasitet».

4.2 Saker som er henlagt «fordi det ikke er rimelig grunn til å iverksette etterforskning»

Under inspeksjonen gjennomgikk vi 30 saker henlagt «fordi det ikke er rimelig grunn til å iverksette etterforskning». Fra rapporten⁵ hitsettes:

«Et generelt funn er manglende registrering av mistenkt i saken, til tross for at anmeldelsen gjelder en navngitt person. Sakene er da feilaktig henlagt med kode 022 (saksnivå) og skulle vært henlagt på kode 106 (personnivå). Dette gjaldt 1/3 av de gjennomgåtte sakene.

Saksgjennomgangen avdekket noe avvik i henleggelsespraksisen, idet 5 av de 30 sakene feilaktig var henlagt. Etter vår vurdering forelå det rimelig grunn til å iverksette etterforskning, jfr. straffeprosessloven § 224. Sakene gjaldt anmeldelser for vold og trusler, samt et alvorlig bedrageri. Det forelå ikke grunnlag for henleggelse med en annen begrunnelse.»

I forbindelse med oppfølgingen av inspeksjonen gjennomgikk vi 15 saker i ulike kategorier, herunder kroppskrenkelse, trusler, seksuelt krenkende adferd, hatefulle ytringer, identitetskrenkelse, bedrageri, tyveri og underslag.

Også denne gang ble det avdekket avvik. Etter vår vurdering var det i to av sakene ikke grunnlag for henleggelse «fordi det ikke er rimelig grunn til å iverksette etterforskning».

Den ene saken gjaldt drapstrusler rettet mot en kvinne og fremsatt av kvinnens onkel via kvinnens far. I en arbeidslogg hadde PÅL angitt at begrunnelsen for henleggelsen var at fornærmede ikke ønsket mistenkte straffet (kun at han ble ilagt besøksforbud), at fornærmede anmeldte forholdet først fire måneder etter handlingstidspunktet og at saken hadde lavt oppklaringspotensial. Etter vårt syn var det ikke grunnlag for henleggelse uten etterforskning med denne begrunnelse. Anmeldelsen inneholdt en pretensjon om at det var fremsatt trusler av en art som i utgangspunktet regnes som alvorlige, og det forelå ikke holdepunkter for at pretensjonen var uriktig. Videre ville etterforskning være både saklig begrunnet og forholdsmessig. Ofte vil det ikke være forsvarlig å henlegge slike forhold uten at det gjennomføres enkelte etterforskningsskritt – som f.eks. avhør av mistenkte og sentrale vitner – før det tas stilling til om det er grunnlag for videre etterforskning. Den aktuelle sak representerte intet unntak. Mistenkte var for øvrig registrert med henlagte saker vedrørende bl.a. mishandling i nære relasjoner, kroppsskade, trusler og hensynsløs adferd.

Den andre saken gjaldt bedrageri knyttet til et beløp på rundt 150 000 kroner. Gjerningspersonen(e) – som var ukjent(e) – hadde utgitt seg for å være politi og lurt fornærmede til å gi ham/dem tilgang til hennes bankkonto. I riksadvokatens rundskriv nr. 3/2016 *Henleggelse på grunn av manglende saksbehandlingskapasitet mv* avsnitt 28 er det bestemt at «[h]vis anmelder pretenderer å ha vært utsatt for et lovbrudd, typisk et tyveri eller bedrageri, skal saken ikke henlegges etter kode 022 ('ikke rimelig grunn til å undersøke om det foreligger straffbart forhold'), med mindre anmeldelsen eller en oppfølgende henvendelse fra politiet til anmelder gir klare holdepunkter for at anmelders pretensjon er uriktig». I den aktuelle sak var det intet som indikerte at pretensjonen i anmeldelsen ikke var korrekt. Følgelig var det ikke

⁵ S. 42.

grunnlag for henleggelse uten etterforskning med denne begrunnelse. Vi holder det åpent om saken kunne ha blitt henlagt på grunn av ukjent gjerningsperson eller manglende saksbehandlingskapasitet.

4.3 Saker som er henlagt «på grunn av manglende saksbehandlingskapasitet»

Under inspeksjonen gjennomgikk vi 30 saker henlagt «på grunn av manglende saksbehandlingskapasitet». Fra rapporten⁶ hitsettes:

«[...] Det er ikke avdekket vesentlige avvik. Alle sakene – med unntak av én sak – ble ansett å være henlagt i samsvar med overordnede føringer og med riktig bruk av henleggelseskoden. I samtlige saker lå kapasitetsutfordringen på etterforskning. I 23 saker var det opplysninger om gjerningsperson eller opplysninger som tilsa at gjerningspersonen lot seg identifisere.»

De 15 sakene som vi gjennomgikk i forbindelse med oppfølgingen av inspeksjonen, gjaldt nokså forskjellige sakstyper, herunder kroppskrenkelse, hensynsløs adferd, bedrageri, skadeverk og vegtrafikk.

Det ble heller ikke nå avdekket vesentlige avvik. Sett hen til den meget krevende ressurs-situasjon som politidistriktet har befunnet seg i over tid, ble samtlige henleggelsesvedtak ansett å være i tråd med reglene for kapasitetshenleggelser.

V. Vurdering

I inspeksjonsrapporten⁷ er hovedfunnene for FSIs vedkommende oppsummert slik:

«Særskilt for Felles straffesaksinntak

- FSI sikrer ensartet og riktig prioritering av mottatte og avgitte anmeldelser til politidistriktet. Sakssilingen og prioriteringen er i samsvar med riksadvokatens overordnede føringer og politimesterens lokale prioriteringsdirektiv.
- Kapasiteten på FSI er sårbar. Med økt kapasitet er det potensial for å øke andelen av både positive og negative avgjørelser ved FSI. Dette vil være et effektivt tiltak for å avlaste de sakstrekkende enhetene slik at de kan benytte etterforsknings- og påtaleressursene på de riktige sakene.
- Kapasitetshenleggelser har økt fra 3 % av totalporteføljen i 2023 til 9 % av totalporteføljen i 2024. Dette samsvarer med det nasjonale gjennomsnittet for 2024. Økningen har sin årsak i flere tiltak iverksatt høsten 2023 og våren 2024, blant annet politimesterens beslutning om lokalt prioriteringsdirektiv. Tiltakene var nødvendige for å holde kontroll på straffesaksporteføljen og sikre kapasitet i arbeidet med den alvorlige kriminaliteten.
- Sett hen til begrunnelsen, er økningen etter vår vurdering innenfor det som kan aksepteres. Politidistriktet nærmer seg likevel en tålegrense. Det må gjøres en evaluering av tiltakene, og en videreføring må være godt begrunnet i analyse av risiko og aktuelt behov for styring av ressurser og prioritering.»

Situasjonen synes i det vesentlige å være den samme i dag, dog slik at politidistriktets kapasitetshenleggelser nå utgjør 8 % av totalporteføljen – mot 9 % i 1. halvår 2024. Videre har FSI nå enda større utfordringer knyttet til å opprettholde dets kapasitet, hovedsakelig på grunn av ikke styrket bemanning, turnover og krevende rekrutteringsprosesser.

⁶ Ibid.

⁷ S. 52–53.

Vi har med tilfredshet merket oss at styrking av FSI er et av tiltakene i OP Presens. I saksfremlegg av 25. august d.å. er dette sogar angitt som én av tre hovedsatsninger:

«Styrking av FSI sin kapasitet til å sile og påtaleavgjøre nye straffesaker. Mål er at 60% av sakene avgjøres på FSI. Styrking av FSI må gjenspeile effektiviseringspotensialet og avlastningspotensialet for GDE og påtaleavsnittene. Terskelen for å sende saker ut til etterforskning må heves.

Silingsfunksjonen ved FSI må prioriteres og være effektiv, FSI skal ikke ha restanser. Praksis knyttet til utsendelse av saker til GDE'ene, henleggelser og utstedelser av forelegg må være enhetlig.»

Dette fremstår som et godt tiltak, og vi har store forventninger til det arbeid som gjøres i OP Presens.

Som nevnt er antallet kapasitetshenleggelser svakt redusert i forhold til 1. halvår 2024. Like fullt befinner politidistriktet seg stadig i nærheten av en tålegrense. Vår bemerkning fra i fjor om at det må gjøres en evaluering av tiltakene – og at en videreføring må være godt begrunnet – står followelig ved lag.

Når det er sagt, så indikerer vår begrensede gjennomgang av saker henlagt i september d.å. at politidistriktets henleggelsesvedtak er i tråd med reglene for kapasitetshenleggelser når en ser hen til den meget krevende ressursituasjon som politidistriktet har befunnet seg i over tid. Dette er positivt. Implementeringen av riksadvokatens rundskriv nr. 2/2025 *Henleggelse av straffesaker* og de særlige krav til organisering og saksbehandling ved kapasitetshenleggelser⁸ – især utpeking av personer som har myndighet til å treffe slik beslutning – forventes å bidra til ytterligere heving av kvaliteten på henleggelsesvedtakene.

For så vidt angår henleggelser «fordi det ikke er rimelig grunn til å iverksette etterforskning» og «på grunn av manglende opplysninger om gjerningsperson», konstaterer vi at politidistriktet stadig har et forbedringspotensial.

Grunnlaget for dette standpunkt er for det første de to omtalte avvik som en fant ved saks-gjennomgangen. For det annet har vi støtte i den løpende systematisering av erfaringer fra enkeltsaksbehandlingen som vi gjennomfører etter riksadvokatens rundskriv nr. 3/2020 *Statsadvokatenes fagledelse av politiet* pkt. 4 bokstav a.

Det er ikke sjelden at vi omgjør «ikke rimelig grunn»-henleggelser. Årsaken kan være at vi mener at det bør iverksettes etterforskning. Situasjonen er imidlertid også ofte den at vi ikke har innvendinger mot at saken henlegges uten etterforskning, men at en annen kode bedre reflekterer den reelle begrunnelse, typisk manglende saksbehandlingskapasitet.

Anmeldelser som politiet oppfatter at er av sivilrettslig art synes å volde særskilte utfordringer. I flere slike tilfeller har vi konstatert at anmeldelsen inneholder en pretensjon om at det er begått en straffbar handling, at det ikke foreligger holdepunkter for at pretensjonen er uriktig, samt at etterforskning vil være både saklig begrunnet og forholdsmessig. Vi har da omgjort henleggelsesvedtaket og overlatt til politiet å ta stilling til hvorledes anmeldelsen skal håndteres videre, herunder å vurdere om den bør henlegges på annet grunnlag. I enkelte tilfeller hvor saken deretter er blitt henlagt på grunn av manglende saksbehandlingskapasitet, så har ikke vi hatt innvendinger mot dette.

Straffesaksbehandlingen skal virke tillitvekkende på allmennheten. For den borger som har inngitt en anmeldelse har det formentlig en viss betydning om den henlegges med begrunnelsen «ikke rimelig grunn» eller på grunn av manglende saksbehandlingskapasitet.

⁸ Pkt. 2.4.3 femte avsnitt.

Motsatsen til «rimelig» grunn er «urimelig», som riksadvokaten har fremholdt.⁹ At en seriøs anmeldelse som inneholder en pretensjon om et lovbrudd karakteriseres som urimelig når den reelle begrunnelse for henleggelsen er politiets ressursituasjon, er etter vårt syn ikke tillitvekkende.

Også «ukjent gjerningsperson»-henleggelser omgjøres i en viss utstrekning. Det typiske i disse tilfellene er at vi – enten basert på politiets redegjørelse eller ut fra opplysningene i saken – finner å måtte legge til grunn at det hovedsakelig er ressursituasjonen som begrunner standpunktet om at saken ikke bør etterforskes videre, og at en i realiteten står overfor en ren kapasitetshenleggelse.

Riksadvokatens rundskriv nr. 2/2025 gir et meget godt bidrag til å sikre korrekt og ensartet henleggelsespraksis. I tiden som kommer forventer vi derfor å se en forbedring knyttet til valg av henleggelseskode i forhold til de funn som vi har gjort under inspeksjonen og oppfølgingen av denne, samt gjennom vår enkeltsaksbehandling.

VI. Avsluttende bemerkninger

Et velfungerende FSI er særdeles viktig for en vellykket straffesaksbehandling. Vi håper at vår oppfølging av inspeksjonen er til nytte for politidistriktet i den videre prosess med å styrke kvaliteten i FSIs etterforskning og påtalebehandling.

Vi vil takke for samarbeidet knyttet til inspeksjonen og ønsker politidistriktet lykke til videre i det viktige arbeid med kriminalitetsbekjempelse.

Johan Petter Bærland
statsadvokat

Gjenpart:

1. Riksadvokaten
2. Politidirektoratet

⁹ Brev av 26. oktober 1998 *NOU 1998:4 Politiets overvåkingstjeneste – høring* (ref. Ra 98/175 833) pkt. 1.1.8 tredje avsnitt.